

POSTANOWIENIE

Dnia 12 kwietnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Demendecki (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Oktawian Nawrot

SSN Grzegorz Żmij

w sprawie ze skargi J. J.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w [...] w sprawie sygn. V ACz [...] (V ACz [...]p.),

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 12 kwietnia 2022 r.,

odrzuca skargę.

UZASADNIENIE

Skargą z dnia 8 listopada 2021 r. na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki J. J. działając osobiście, wniósł o: stwierdzenie przewlekłości postępowania przed Sądem Apelacyjnym w [...] w sprawie o sygn. V ACz [...] (V ACz [...]p.), zasądzenie od Skarbu Państwa kwoty 20 000 zł, a nadto zwolnienie od kosztów sądowych i ustanowienie pełnomocnika z urzędu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga J. J. o stwierdzenie przewlekłości postępowania przed Sądem Apelacyjnym w [...] podlegała odrzuceniu.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (t.j.: Dz.U. z 2018 r., poz. 75 ze zm., dalej: ustawa o skardze na przewlekłość) strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania).

Stosownie do treści art. 8 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość, w sprawach nieuregulowanych w ustawie do postępowania toczącego się na skutek skargi sąd stosuje odpowiednio przepisy o postępowaniu zażaleniowym obowiązujące w postępowaniu, którego skarga dotyczy.

Skarga J. J. na przewlekłość postępowania podlegała odrzuceniu, gdyż nie została sporządzona i wniesiona przez profesjonalnego pełnomocnika. Tymczasem zgodnie z uchwałą siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 16 listopada 2004 r., sygn. akt III SSP 42/04, do skargi na przewlekłość postępowania uregulowanej w ustawie z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki, rozpoznawanej przez Sąd Najwyższy w sprawie cywilnej, stosuje się przymus adwokacko-radcowski.

Przymusowe zastępstwo stron przez adwokatów lub radców prawnych w postępowaniu przed Sądem Najwyższym ma charakter bezwzględny i jest powszechnie znanym wymaganiem. Oznacza to, że w postępowaniu przed Sądem Najwyższym zdolność strony do podejmowania przez nią osobiście czynności procesowych jest wyłączona. W konsekwencji czynności podejmowane przez stronę osobiście w postępowaniu przed Sądem Najwyższym, z zastrzeżeniem przypadków wymienionych w art. 87¹ § 2 k.p.c., są niedopuszczalne (art. 373 § 1 k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. i art. 398²¹ k.p.c. oraz w związku z art. 8 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość).

Mając na uwadze powyższe Sąd Najwyższy odrzucił skargę J. J. na przewlekłość postępowania przed Sądem Apelacyjnym w [...] w sprawie o sygn. V ACz [...] (V ACz [...]p).

Na odrzucenie skargi nie mają wpływu zgłoszone w niej wnioski o zwolnienie od kosztów sądowych oraz o ustanowienie pełnomocnika z urzędu. Wskazać należy, że skarga na przewlekłość postępowania sporządzona została i wniesiona osobiście przez J. J. i jako taka wywołała skutki procesowe, w szczególności ten, że podlegała odrzuceniu albowiem nie została sporządzona i wniesiona przez profesjonalnego pełnomocnika. Nawet gdyby następnie zwolniono skarżącego od kosztów i ustanowiono dla niego pełnomocnika z urzędu do wniesienia skargi na przewlekłość postępowania, to uzupełnienie lub „poparcie” przez profesjonalnego pełnomocnika w osobie adwokata lub radcy prawnego wniesionej osobiście przez stronę skargi, nie spełnia wymagań zachowania przymusu, o których mowa w art. 87¹ k.p.c. Na tych samych zasadach odrzuceniu podlegają zażalenia skierowane do Sądu Najwyższego, skargi kasacyjne, skargi o wznowienie postępowania czy też skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem wydanego orzeczenia (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 21 października 2015 r., III CZ 48/15; z 31 stycznia 2014 r., sygn. akt II CZ 84/13, z 11 marca 2008 r., sygn. akt II CZ 2/08, z 17 stycznia 2018 r., sygn. akt IV CZ 99/17, z 26 kwietnia 2019 r., sygn. akt II CZ 18/1, z 30 czerwca 2020 r., sygn. akt III CZ 1/20, sygn. akt II CZ 3/20). Celem przymusu adwokacko-radcowskiego jest zapewnienie, aby środki zaskarżenia kierowane do Sądu Najwyższego odpowiadały ustawowym wymaganiom i prezentowały poziom merytoryczny, jakiego można oczekiwać od osoby uprawnionej do świadczenia profesjonalnej pomocy prawnej. Cel ten nie może zostać zrealizowany, jeżeli adwokat lub radca prawny jedynie „popiera” środek zaskarżenia wniesiony bezpośrednio przez stronę lub też jedynie sygnuje własnym podpisem środek zaskarżenia sporządzony przez stronę osobiście. Biorąc pod uwagę powyższe, skarżący chcąc wnieść do Sądu Najwyższego skargę o stwierdzenie przewlekłości postępowania powinien najpierw zwrócić się o to do profesjonalnego pełnomocnika z wyboru, który wykona za niego tę czynność. Jeżeli nie posiada środków na pokrycie kosztów profesjonalnej obsługi prawnej, winien złożyć do Sądu, przed którym toczy się postępowanie, wniosek o ustanowienie

takiego pełnomocnika z urzędu, bez wnoszenia skargi o stwierdzenie przewlekłości, którą, w przypadku ustanowienia pełnomocnika z urzędu, tenże powinien wnieść w imieniu skarżącego.

Z tych wszystkich względów Sąd Najwyższy na podstawie przytoczonych przepisów orzekł jak w sentencji postanowienia.

a.s.